

ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ – ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ – ΕΝΤΟΛΗ : ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ

ΚΑΙ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΥΤΩΝ.

ΝΟΕΙΤΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ¹;

Κυριάκου Δ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

τ. Εφέτη

τ. Δικηγόρου παρ' Αρείω Πάγω

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΗΣ

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

II. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

III. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ – ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ - ΕΝΤΟΛΗ

**IV. ΝΟΕΙΤΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ
ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ;**

I. ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η προκείμενη μελέτη έχει την αφετηρία της στον προβληματισμό που μου δημιουργήθηκε, όταν ήμουν εν ενεργεία εφέτης, κατά τη μελέτη υπόθεσης, στην οποία τέθηκε το ζήτημα που ήταν και αντικείμενο της δίκης, εάν νοείται κατάχρηση στην άσκηση της πληρεξουσιότητας από μέρους του πληρεξουσίου, περί της οποίας προβλέπει η διάταξη του άρθρου 216 ΑΚ και, στη συνέχεια, ποιες είναι οι έννομες συνέπειες που ενδεχομένως προκαλούνται από την κατάχρηση αυτή.

¹ Δημοσιεύθηκε στην Ελλ-Δνη 56/2015, σελ. 42 επ.

Επισημαίνεται ότι το Ακυρωτικό έχει δεχθεί ότι νοείται κατάχρηση της πληρεξουσιότητας, σε περίπτωση κατά την οποία ο πληρεξούσιος ενεργεί καθ' υπέρβαση των όρων αυτής². Ειδικότερα, κατά την αρεοπαγίτική νομολογία, η άσκηση της πληρεξουσιότητας είναι καταχρηστική, όταν οι πράξεις που επιχείρησε – με βάση αυτήν – ο αντιπρόσωπος, εμπίπτουν μεν στα όρια της δοθείσας πληρεξουσιότητας, όμως είναι προφανώς αντίθετες προς τα συμφέροντα του αντιπροσωπευομένου ή του σκοπού για τον οποίο δόθηκε αυτή, ώστε να προκύπτει ότι ο αντιπροσωπευόμενος ουδέποτε θα επιχειρούσε την πράξη. Εξ άλλου, κατά την αρεοπαγίτική νομολογία, η κατάχρηση δικαιώματος, απαγορευμένη κατά την ΑΚ 281, συνιστά παράβαση νόμου, δηλαδή παράνομη πράξη. Εφ' όσον δε η άσκηση του δικαιώματος αποτελεί αδικοπραξία, παρέπεται και ότι αυτή, ως αντικειμένη σε απαγορευτική διάταξη νόμου – είναι άκυρη, κατά την ΑΚ 174³.

II. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Φρονώ, ότι προκειμένου να δοθεί απάντηση στο παραπάνω κρίσιμο ζήτημα, απαιτείται να προσδιορισθεί η έννοια της καταχρήσεως και, στη συνέχεια, να προσδιορισθεί το εννοιολογικό περιεχόμενο της πληρεξουσιότητας, όπως τη γνωρίζει ο Αστικός Κώδικας στο άρθρο 216 αυτού. Τούτο, διότι η κατάχρηση της πληρεξουσιότητας θα νοηθεί μόνον εν σχέσει με το κατά νόμο περιεχόμενο αυτής' επομένως, είναι ερευνητέο εάν είναι εκ των πραγμάτων δυνατόν ο πληρεξούσιος να υπερβεί τις δυνατότητες που του δίδονται με την πληρεξουσιοδότησή του, δηλαδή εάν αυτός είναι εκ των πραγμάτων να ενεργήσει καταχρηστικώς υπό την ιδιότητά του αυτή.

2. Για τις ανάγκες τέλος της μελέτης, θα πρέπει να διακριθεί η πληρεξουσιότητα, αφενός από την (άμεση) αντιπροσώπευση του άρθρου 211 ΑΚ κι αφετέρου από εκείνη της εντολής, κατά την έννοια του άρθρου 713 ΑΚ. Τούτο, διότι όλα τα ανωτέρω νομικά μορφώματα εμφανίζονται *prima facie* να αλληλοεπικαλύπτονται, ενώ όπως θα καταδειχθεί στη συνέχεια, το καθένα από αυτά διαχωρίζεται εννοιολογικώς από τα άλλα δύο, πράγμα βεβαίως αναγκαίως αναμενόμενο από ένα νομοθέτημα συνεπέστατο νομοτεχνικώς

² ΑΠ 1609/1999 Ελλ-Δνη 41/434. ΑΠ 99/2001 Ελλ-Δνη 42/730. ΑΠ 986/2012 ΝοΒ 61/154.

³ ΑΠ 1532/2012 Ελλ-Δνη 54/729.

όπως ο Αστικός Κώδικας, (καρπός πολύχρονης συνεργασίας άριστων νομικών⁴), στα πλαίσια του οποίου κάθε θεσμός διακρίνεται ξεκάθαρα από όλους τους υπόλοιπους χωρίς καμιά απολύτως εξαίρεση, ακριβώς επειδή καθένας από αυτούς υφίσταται

⁴ Βλ. **Σημαντήρα**, ΓενΑ, (έκδ. 1980), περιθ. αριθ. 20 σελ. 16 επ.

προκειμένου να ρυθμίσει συγκεκριμένη βιοτική σχέση, που διαφέρει από όλες τις υπόλοιπες τις οποίες επίσης ρυθμίζει ο Κώδικας⁵.

⁵ Επισημαίνεται στο σημείο τούτο, ότι η επιστήμη του *usus modernus pandectarum* στο τέλος του 18^{ου} αιώνα είχε καταλήξει σε αποτελμάτωση. Ο Savigny, ηγέτης της ιστορικής σχολής, οδήγησε τη γερμανική επιστήμη στο ν' αποδεχθεί ένα ρωμαϊκό (ιουστινιάνειο) δίκαιο, αποκαθαρμένο από τα τοπικά δίκαια των γερμανικών χωρών και το κανονικό δίκαιο. Εξ άλλου, η αδυναμία δημιουργίας ενός ενιαίου γερμανικού αστικού δικαίου, επέβαλε τη χρησιμοποίηση και επεξεργασία του ρωμαϊκού δικαίου, ως συνδετικού κρίκου μεταξύ των τοπικών δικαίων. Επακολούθησε γενική δογματική άνθηση και ειδικότερα δημιουργία γενικών αρχών του δικαίου, από την αποκληθείσα επιστήμη των πανδεκτών (Βλ. **Γαζή**, Η σύγκρουσις των δικαιωμάτων, έκδ. 1959, § 3 σελ. 18 επ.). Η γερμανική νομική επιστήμη του 19^{ου} αιώνα επιδίωξε και επέτυχε τη δομή αρτίου συστήματος και διάπλαση κανόνων αυστηρής νομικής ακρίβειας (**Γαζής**, ΓενΑ, έκδ. 1970, § 3 (I, 2) σελ. 18). Τα δόγματα και γενικότερα η θεωρητική ενασχόληση των πανδεκτιστών εισήχθησαν και στην Ελλάδα, λόγω της ομοιότητας του βυζαντινού δικαίου, (το οποίο εισήχθη και στη χώρα μας με το οικείο διάταγμα της 23-2-1835), προς το ρωμαϊκό δίκαιο που ίσχυε στη Γερμανία. Άρτια ερμηνεία και ικανοποιητική εφαρμογή του προϊσχύσαντος βυζαντινορρωμαϊκού δικαίου θα ήταν απολύτως αδύνατη, χωρίς προσφυγή στην επιστήμη των πανδεκτών. Με τον τρόπο αυτόν, πολιτιστική κατάκτηση του γερμανικού έθνους (δηλ. η δημιουργία εννόμων μορφωμάτων και βασικών αρχών του αστικού δικαίου), έγινε αποδεκτή από το ελληνικό έθνος, κάτι που αποτελεί γενικότερο φαινόμενο σε συγγενείς πολιτισμούς (**Γαζής**, Η σύγκρουσις των δικαιωμάτων, § 3 V 3 σελ. 28-29 και υποσημ. αριθ. 52. **Ο ίδιος**, ΓενΑ, § 3 σελ. 18. **Παπαστερίου**, ΓενΑ, έκδ. 1994, περιθ. αριθ. 41. **Πετρόπουλος**, Ιστορία και εισηγήσεις του ρωμαϊκού δικαίου, έκδ. 1955, § 74 σελ. 634 υποσημ. αριθ. 1 και § 44 I.9 σελ. 382. **Ζέπος**, Η νεωτέρα ελληνική επιστήμη του αστικού δικαίου, έκδ. 1954, σελ. 21 επ. **Πανταζόπουλος**, Από της «λογίας» παραδόσεως εις τον αστικόν κώδικα, έκδ. 1947, ιδίως σελ. 245 επ. και σελ. 272 επ. **Μπαλής**, Η κατά πλάνην εν Ελλάδι εφαρμογή αστικού δικαίου μηδέποτε εισαχθέντος, στις «Μελέτες επί του ισχύοντος αστικού δικαίου», έκδ. 1938, σελ. 141 επ. και ιδίως σελ.λ 152 επ. **Σόντης**, ΝΔικ Δ/1948, σελ. 193 επ., όπου και περαιτέρω παραπομπές. **Παπαρηγόπουλος**, Το εν Ελλάδι ισχύον αστικόν δίκαιον, (Γενικά Αρχαί), έκδ. 1889, Εισαγωγή, σελ. 3 επ. και ιδίως § 31 σελ. 49 επ. **Απ. Γεωργιάδης**, ΓενΑ, έκδ. 2002, § 7 περιθ. αριθ. 11-13, σελ. 85-86. **Παπαχρήστος**, Κοινωνιολογία του δικαίου, έκδ. 1999, Κεφ. Τρίτο § 2.4.3.1., σελ. 122). Κατά την εκπόνηση δε του Ελληνικού Αστικού Κώδικα, η Επιτροπή έκρινε ότι 1) ορισμένα τμήματα του γερμανικού Αστικού Κώδικα, τα οποία αποδίδουν τη διδασκαλία του δικαίου των πανδεκτών, άρμοζαν κάλλιστα και στη χώρα μας και 2) ο γερμανικός Αστικός Κώδικας, καθώς και τα περίφημα *motive* αυτού, περιέχουν πράγματι το απόσταγμα της επιστήμης και της δογματικής διδασκαλίας του δικαίου των πανδεκτών (**Μπαλής**, Λόγος κατά την τελετή της 15-3-1940, στον Αστικό Κώδικα, Επιμέλεια Αχ. Βαβαρέτου, έκδ. 1963, σελ. 19. **Ο ίδιος**, Υπόμνημα επί του τελικού σχεδίου του ΑΚ, στο ίδιο βιβλίο, σελ. 36. **Ταμπακόπουλος**, τότε Υπουργός Δικαιοσύνης, Λόγος κατά την ίδια τελετή, στο ίδιο βιβλίο, σελ. 12. Βλ. και **Παπαντωνίου**, Το δικαίωμα, στο συλλογικό έργο «Εισαγωγή στο Αστικό Δίκαιο», έκδ. 1993, § 5 ΕΕ σελ. 195, ο οποίος υποστηρίζει ότι το άρθρο 1000 του ελληνικού ΑΚ προσδιορίζει το περιεχόμενο της κυριότητας κατά τη διδασκαλία του Windscheid και ότι το άρθρο 1001 εδάφ. β' του ίδιου Κώδικα αξιοποίησε τη συναφή διδασκαλία του Jhering. Ο ίδιος συγγραφέας αναφέρει και ότι σήμερα, η περί της εννοίας του δικαιώματος επικρατούσα γνώμη ακολουθεί κυρίως της διδασκαλίας του πανδεκτιστή Regelsberger (ανωτ.). Δεν είναι εξ άλλου τυχαίο, το ότι ορισμό της κυριότητας δεν περιέχει ο Ελληνικός Αστικός Κώδικας, όπως δεν περιείχε και το ρωμαϊκό δίκαιο (**Τούσης**, ΕμπρΔ, έκδ. 1966, § 64 στο κείμενο και στην υποσημείωση αριθ. 2, σελ. 249). Το συναγόμενο συμπέρασμα είναι ότι και στην Ελλάδα έχουν εισαχθεί οι γενικές αρχές του δικαίου, αλλά και άλλα έννομα μορφώματα, όπως αυτά είχαν εννοιολογικά διαμορφωθεί από τους γερμανούς πανδεκτιστές. Η εντεύθεν απορρέουσα τελική παραδοχή είναι αυτόθροη : η ελληνική έννομη τάξη δεν στηρίζεται ακριβώς στους θεσμούς του ρωμαϊκού δικαίου, όπως το δίκαιο τούτο τους εγνώριζε, παρά σε διανοητικές συλλήψεις των γερμανών πανδεκτιστών, οι οποίες βασίσθηκαν με στους ρωμαϊκούς νομικούς θεσμούς, όμως θεμελίωσαν περαιτέρω διανοήματα, ανάγοντας την ειδική ρύθμιση των ρωμαίων σε γενική αρχή. Η ρωμαϊκή νομική σκέψη, δεν είχε φθάσει αφαιρετικά, από την υλική πραγματικότητα στο διάνοημα. Οι

III. ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ – ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ - ΕΝΤΟΛΗ

1. Άμεση και εκούσια αντιπροσώπευση. Κατά την έννοια του άρθρου 211 ΑΚ, η (άμεση και εκούσια) αντιπροσώπευση είναι δικαιικός μηχανισμός, δυνάμει του οποίου παρέχεται σε κάποιον η έννομη δυνατότητα να συμβληθεί μέσω άλλου (του αντιπροσώπου)⁶ χωρίς δηλαδή τον μηχανισμό αυτόν, θα ήταν νόμω απαραίτητη η παρουσία τινός κατά τη σύναψη συμβάσεως, ως συμβαλλομένου, προκειμένου να καταρτισθεί η σύμβαση αυτή.

2. Πληρεξουσιοδότηση. Κατά το άρθρο 216 ΑΚ, η εξουσία (άμεσης⁷ και εκούσιας⁸) αντιπροσώπευσης παρέχεται με τη σχετική δικαιοπραξία (πληρεξουσιοδότηση). Με την πληρεξουσιοδότηση δηλαδή, νομιμοποιείται ο αντιπρόσωπος απέναντι των τρίτων, όταν επιχειρεί στο όνομα του αντιπροσωπευόμενου συγκεκριμένη δικαιοπραξία, να καθίσταται ο αντιπροσωπευόμενος ο άμεσος

πανδεκτιστές πρώτοι διατύπωσαν τη θεωρία περί δικαιωμάτων, επηρεάζοντας με τη διδασκαλία τους, όχι μόνο την ελληνική νομική σκέψη, αλλά – και τούτο έχει κυρίως σημασία – και την ελληνική πραγματικότητα, αφού οι διανοητικές συλλήψεις τους είτε αποτέλεσαν κανόνες του ελληνικού ιδιωτικού δικαίου είτε χρησιμοποιήθηκαν για την ερμηνεία των κανόνων αυτών (βλ. **Παπαστερίου**, ανωτ., περιθ. αριθ. 41). Κυρίως με τη διδασκαλία του Windscheid, η «actio», που αποτελούσε τη βάση του ρωμαϊκού νομικού συστήματος αντικαταστάθηκε στο σύγχρονο αστικό δίκαιο από την έννοια «δικαίωμα» (**Παπαντωνίου**, ανωτ., σελ. 194. **Μπέης**, Προσφώνηση στον Λ.Ντάσιο, ΕΕργΔ 1996, σελ. 692 επ.).

⁶ **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 920 σελ. 620-621. **Δωρής**, ανωτ., υπό το άρθρο 211 περιθ. αριθ. 8 σελ. 350. Βλ. και **Απ. Γεωργιάδη**, ανωτ., § 46 περιθ. αριθ. 1 σελ. 585, ο οποίος αποκαλεί την άμεση αντιπροσώπευση «θεσμό», καθώς και **Ernst Rabel** (Gesammelte Ausfätze IV 1971, σελ. 492), ο οποίος τη χαρακτηρίζει «νομικό θαύμα».

⁷ Ο Αστικός Κώδικας ρυθμίζει ρητώς μόνο την άμεση και εκούσια αντιπροσώπευση, στην οποία δίδει το περιεχόμενο που προεκτέθηκε (**Μπαλής**, ΓενΑ, έκδ. 1964, § 107). Άλλη μορφή της αντιπροσώπευσης είναι η **έμμεση αντιπροσώπευση**, την οποία ο Κώδικας δεν προβλέπει μεν ρητώς,

[ενώ τη ρυθμίζει ο ΕμπΝ, ειδικώς επί παραγγελιοδόχου πωλήσας, στα άρθρα 90, 91 και 669 αυτού (**Δωρής**, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, υπό το άρθρο 211 περιθ. αριθ. 24 σελ. 355. **Παπαντωνίου**, ΓενΑ, έκδ. 1983, § 78 II σελ. 464)], όμως προϋποθέτει ότι υπάρχει, γεγονός το οποίο συνάγεται από το άρθρο 211 § 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 212 αυτού (**Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 46 περιθ. αριθ. 7 σελ. 586-587). Έμμεση είναι η αντιπροσώπευση, όταν ο αντιπρόσωπος επιχειρεί τη δικαιοπραξία στο όνομά του, γι' αυτό και τα έννομα αποτελέσματα αυτής επέρχονται στο πρόσωπό του κι όχι στο πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου· ο αντιπρόσωπος όμως, βάσει ειδικής εσωτερικής έννομης σχέσης που τον συνδέει με τον αντιπροσωπευόμενο (λ.χ. η έννομη αυτή σχέση μπορεί για παράδειγμα να αφανής εταιρία, της οποίας εμφανής εταίρος είναι ο αντιπρόσωπος, αφανής δε ο αντιπροσωπευόμενος), έχει ενοχική (μόνον) υποχρέωση να μεταβιβάσει τα κτηθέντα από τη δικαιοπραξία στον αντιπροσωπευόμενο (**Μπαλής**, ανωτ., § 107. **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 923 σελ. 622. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 46 περιθ. αριθ. 7 σελ. 586-587. **Σπυριδάκης**, ΓενΑ, έκδ. 1985, § 307β υπό β' σελ. 775. **Παπαντωνίου**, ανωτ., § 78 II σελ. 464. **Παπαχρήστος**, ΓενΑ, έκδ. υπό το άρθρο 211 § 2 σελ. 525. **Δωρής**, ανωτ., υπό το άρθρο 211 περιθ. αριθ. 24 σελ. 354-355).

⁸ Προς διάκριση από τη νόμιμη εκπροσώπηση, που απαντάται κυρίως επί ανικάνου για δικαιοπραξία προσώπου (**Παπαντωνίου**, ανωτ., § 78 II σελ. 464. **Δωρής**, ανωτ., υπό το άρθρο 211 αριθ. 12 σελ. 351. **Σπυριδάκης**, ανωτ., § 307β σελ. 776. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 46 περιθ. αριθ. 4 σελ. 586. **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 925 σελ. 623).

φορέας των εννόμων συνεπειών της δικαιοπραξίας αυτής (δικαιωμάτων και υποχρεώσεων)⁹. Πρόκειται για μονομερή, κατά κανόνα άτυπη¹⁰, απευθυντέα και ληψιδεή δικαιοπραξία¹¹. Ο νόμος χρησιμοποιεί τον όρο «πληρεξουσιότητα» και προκειμένου να χαρακτηρίσει και τη δικαιοπραξία, με την οποία παρέχεται και η εξουσία για αντιπροσώπευση¹².

3. Εντολή. Κατά την έννοια της ΑΚ 713, είναι η σύμβαση, με την οποία ο εντολοδόχος (οφειλέτης) υποχρεώνεται να διεξάγει χωρίς αμοιβή την υπόθεση που του έχει αναθέσει ο εντολέας (δανειστής)¹³.

4. Μετά την εννοιολογική οριοθέτηση των ανωτέρω εννόμων μορφωμάτων, θα επιχειρήσουμε στη συνέχεια τη διάκριση καθενός από αυτά, με καθένα από τα άλλα. Η διάκριση αυτή θα συντελεσθεί με βάση τη λειτουργία τους, κατά τη συμπλοκή τους στις συναλλαγές. Από τη λειτουργική αυτή διάκριση των προκειμένων μορφωμάτων, θα καταδειχθεί πιστεύουμε η ευστοχότατη θέσπισή τους από την επιτροπή συντάξεως του Αστικού Κώδικα, αφού ο καθένας από τους θεσμούς αυτούς συμπληρώνει άριστα τον άλλο, ούτως ώστε να επιτυγχάνεται ο επιδιωκόμενος τελικός σκοπός, ήτοι η διευκόλυνση των συναλλαγών στα πλαίσια κράτους δικαίου.

4.1. (Άμεση εκούσια) αντιπροσώπευση - πληρεξουσιότητα : Λέχθηκε ανωτέρω, ότι με τον μηχανισμό της αντιπροσώπευσης, δεν είναι απαραίτητο να παρίσταται ο αντιπροσωπευόμενος ενώπιος ενωπίω με τον αντισυμβαλλόμενο του, κατά την κατάρτιση συμβάσεως, προκειμένου να επέλθουν απευθείας στο πρόσωπό του τα συμφωνημένα με αυτήν έννομα αποτελέσματα (δικαιώματα και υποχρεώσεις). Επομένως, χωρίς το μηχανισμό αυτόν, δεν θα ήταν νόμω δυνατόν να καταρτισθεί δικαιοπραξία με αντιπρόσωπο.

Πώς όμως κάποιος (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) ορίζεται ως άμεσος αντιπρόσωπος άλλου, με άλλα λόγια πώς αποκτά την έννομη εξουσία να τον αντιπροσωπεύει είτε γενικώς, δηλ. σε κάθε

⁹ **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 974 σελ. 653.

¹⁰ Βλ. την ΑΚ 217 § 2.

¹¹ **Παπαντωνίου**, ανωτ., § 80 Ι 1 σελ. 472. **Σπυριδάκης**, ανωτ., § 316β σελ. 784. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 47 περιθ. αριθ. 2 σελ. 597. **Δεληγιάννης**, Η πληρεξουσιότης εις το παρ' ημίν δίκαιον, (έκδ. 1954), § 16 σελ. 41 επ. **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 980 σελ. 658. **Παπαχρήστος**, ανωτ., υπό το άρθρο 216 § 4 σελ. 538. **Δωρής**, ανωτ., περιθ. αριθ. 5 σελ. 369.

¹² **Παπαντωνίου**, ανωτ., § 80 Ι 1 σελ. 472. **Σπυριδάκης**, ανωτ., § 315 σελ. 783. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 47 περιθ. αριθ. 1 σελ. 597.

¹³ **Ζέπος**, ΕνοχΔ, ΕιδΜέρος, (έκδ. 1965), Κεφ. γ' § 15 Ι σελ. 413.

δικαιοπραξία που πρόκειται να καταρτίσει εκείνος είτε ειδικώς, δηλ. σε συγκεκριμένη δικαιοπραξία ; Ο διορισμός αυτός γίνεται με δήλωση βουλήσεως τινος, ότι συγκεκριμένο πρόσωπο θα είναι στο εξής αντιπρόσωπός του, γενικός ή ειδικός¹⁴ η δήλωση αυτή της βουλήσεως καλείται πληρεξουσιοδότηση¹⁴. Η πληρεξουσιοδότηση είναι μονομερής και απευθυντέα δικαιοπραξία, γι' αυτό και συντελείται με μόνη τη δήλωση βουλήσεως τινος¹⁵, είτε απευθείας προς τον πληρεξούσιο είτε προς τον τρίτο, με τον οποίο ο τελευταίος πρόκειται να συμβληθεί¹⁶. Εξ άλλου, μολονότι η πληρεξουσιοδότηση είναι κατά κανόνα άτυπη, ωστόσο συνήθως παρέχεται εγγράφως, προκειμένου ο πληρεξούσιος να μπορεί ευχερώς να αποδεικνύει προς τρίτους την προς αντιπροσώπευση τινός εξουσία του¹⁷. Με το έγγραφο αυτό, (το «πληρεξούσιο»), ο συμβαλλόμενος (εκτός εάν η πληρεξουσιοδότηση δηλώθηκε προς αυτόν – ΑΚ 217 § 1) λαμβάνει γνώση του ότι ο εμφανιζόμενος ενώπιόν του τρίτος είναι άμεσος αντιπρόσωπος του αντισυμβαλλομένου του. Συνεπώς, άμεση αντιπροσώπευση αφενός και πληρεξουσιοδότηση αφετέρου, διαφέρουν ριζικώς, αφού καθένα από τα έννομα αυτά μορφώματα καλύπτει διαφορετικό πεδίο και έχει λόγο ύπαρξης για διαφορετικό λόγο¹⁷ λειτουργικώς δε, αλληλοσυμπληρώνονται, δεδομένου του ότι το καθένα δεν μπορεί να λειτουργήσει χωρίς το άλλο : η πληρεξουσιότητα προϋποθέτει την αντιπροσώπευση¹⁷ η τελευταία δεν μπορεί να λειτουργήσει, χωρίς την αντιπροσώπευση.

4.2. Πληρεξουσιότητα – εντολή : Είπαμε παραπάνω, ότι με την πληρεξουσιοδότηση, ο πληρεξουσιοδοτούμενος αποκτά κατά το νόμο την εξουσία να συμβάλλεται για λογαριασμό του πληρεξουσιοδοτούντος/αντιπροσωπευόμενου. Η εξουσία αυτή μπορεί να ποικίλλει ως προς την έκτασή της, δηλαδή τα όριά της μπορούν να διαφέρουν τόσο ως προς τον κύκλο των προσώπων με τα οποία ο πληρεξούσιος εξουσιοδοτείται να συμβάλλεται, όσο και ως προς τον κύκλο των υποθέσεων, που εξουσιοδοτείται να συμβάλλεται καθώς και ως προς τις κατηγορίες των πράξεων που

¹⁴ ΑΚ 216.

¹⁵ Δηλαδή δεν απαιτείται αποδοχή της δηλώσεως αυτής από τον πληρεξουσιοδοτούμενο προκειμένου να συντελεσθεί νόμω η πληρεξουσιοδότηση [**Σημαντήρας**, ανωτέρω, περιθ. αριθ. 980 σελ. 658. **Δεληγιάννης**, Η πληρεξουσιότης εις το παρ' ημίν ισχύον δίκαιον, (έκδ. 1954), § 16 σελ. 41. **Μπαλής**, ΓενΑ, § 113 αριθ. 1.]¹⁷ εάν ο τελευταίος δεν επιθυμεί να είναι πληρεξούσιος, απαιτείται να δηλώσει αποποίηση, η οποία συνιστά παραίτηση από την ιδιότητά του ως πληρεξουσίου (**Σημαντήρας**, ανωτέρω, περιθ. αριθ. 994 σελ. 667. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 47 περιθ. αριθ. 26 σελ. 605).

¹⁶ ΑΚ 217 § 1.234

¹⁷ **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 984 σελ. 661.

δύναται να επιχειρεί αυτός για λογαριασμό του κυρίου των υποθέσεων¹⁸. Εάν ο αντιπρόσωπος υπερβεί τα όρια αυτά, τότε θεωρείται ότι ενεργεί χωρίς πληρεξουσιοδότηση, οπότε η δήλωση βουλήσεώς του δεν έχει καμιά έννομη συνέπεια για τον αντιπροσωπευόμενο¹⁹, έλκονται δε προς εφαρμογή οι ΑΚ 229-234.

4.2.1. Πώς συνδέεται όμως η πληρεξουσιοδότηση με την εντολή ; Λέχθηκε ήδη, ότι το κατά νόμο περιεχόμενο της πληρεξουσιοδοτήσεως είναι **αποκλειστικώς ο διορισμός τινος ως πληρεξουσίου άλλου**. Ουδέν πλέον ουδέν μείον αυτού. Επομένως, για την κατά νόμο στοιχειοθέτηση της πληρεξουσιοδότησης τινός, **δεν απαιτείται να διαλαμβάνεται στο πληρεξούσιο και η εντολή για διενέργεια συγκεκριμένης συμβάσεως**²⁰. Η εντολή, με άλλα λόγια, δεν αποτελεί στοιχείο του πραγματικού, αλλά του ενεργού της πληρεξουσιοδοτήσεως²¹. Εντολή και πληρεξουσιοδότηση λοιπόν είναι έννοιες παράλληλες' δυνατόν, δηλαδή, να συνυπάρχουν, οπότε η μία συμπληρώνει την άλλη. **Ο πληρεξούσιος συνεπώς διορίζεται και αναμένει να του παράσχει ο πληρεξουσιοδοτήσας εντολή να ενεργήσει**

¹⁸ Δεληγιάννης, ανωτ., § 59 Ι σελ. 142. Σημαντήρας, ανωτ., περιθ. αριθ. 985, σελ. 662. Σπυριδάκης, ανωτ., § 311β, σελ. 778. Βλ. όμως Παπαντωνίου, (ανωτ., § 80 Ι 2 σελ. 474) και Απ. Γεωργιάδη (ανωτ., § 46 περιθ. αριθ. 21 σελ. 593 και § 47 περιθ. αριθ. 13 σελ. 601), κατά τους οποίους η έκταση της εξουσίας της αντιπροσωπεύσεως δεν ανάγεται στους κύκλους προσώπων ή υποθέσεων που αναφέρονται στην πληρεξουσιοδότηση, παρά προσδιορίζεται από το περιεχόμενο της εσωτερικής σχέσης μεταξύ αντιπροσωπευόμενου αφενός και αντιπροσώπου αφετέρου (λ.χ. εντολής), στα πλαίσια της οποίας παρεσχέθη η πληρεξουσιοδότηση. Κατά τους δύο τελευταίους συγγραφείς, η υπέρβαση των ορίων ή η παρέκκλιση από τους όρους της εσωτερικής σχέσης, συνιστά υπέρβαση της πληρεξουσιότητας.

¹⁹ Απ. Γεωργιάδης, ανωτ., § 47 περιθ. αριθ. 20 σελ. 593.

²⁰ Η σημαντικότερη αυτή παραδοχή, δεν φαίνεται – μολονότι ευδιάκριτη – να έχει γίνει αντιληπτή από την πρακτική. Γι' αυτό και είναι συνηθέστατο στα πληρεξούσια να εμπεριέχεται και εντολή προς σύναψη συμβάσεως, χωρίς όμως να καλείται προς υπογραφή **και** ο πληρεξούσιος, ως εντολοδόχος και συνεπώς αντισυμβαλλόμενος στη σύμβαση αυτή. Με άμεσο αποτέλεσμα, να μην αποδεικνύεται η κατάρτιση της συμβάσεως εντολής προς τον πληρεξούσιο, τουλάχιστον εγγράφως' οπότε, το δικαστήριο αναγκάζεται να προσφύγει σε άλλα αποδεικτικά μέσα, από τα οποία να προκύπτει η κατάρτιση της εντολής, συνηθέστατα δε δέχεται σιωπηρή αποδοχή από τον εντολοδόχο της οικείας προτάσεως του εντολέως/πληρεξουσιοδοτούντος, προκειμένου να καταρτισθεί η σύστοιχη σύμβαση (ΑΚ 167, 189).

²¹ Ακριβώς όπως συμβαίνει και στις αναβλητικές αιρέσεις : Γίνεται σήμερα δεκτό, ότι η δικαιοπραξία περιλαμβάνει αφενός πραγματικό κι αφετέρου ενεργό τμήμα. Η αναβλητική αίρεση ανήκει στο ενεργό μέρος της δικαιοπραξίας (κι όχι στο πραγματικό της), υπό την έννοια ότι η δικαιοπραξία που τελεί υπό αναβλητική αίρεση, υφίσταται μεν νόμω, πλην τα έννομα εξ αυτής αποτελέσματα θα ενεργοποιηθούν εάν πληρωθεί η αίρεση (βλ. Γαζή, ΓενΑ ΙΙ § 9 ΙΙΙ 4 σελ. 73. Αστ. Γεωργιάδη, Νομολογιακά θέσεις εις την κατανομήν του βάρους της αποδείξεως, Δ. 11 σελ. 754. Φαλτσής, Σχόλιο, Αρμ. ΚΖ, σελ. 213 επ. Μπέη, ΕρμΚΠολΔικ, υπό το άρθρο 69 § ΙΙΙ 5 σελ. 378. Τον ίδιο, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, § 3 ΙΙ 2 σελ. 87. ΕφΑθ 2388/1999 Ελλ-Δνη 43/1492).

συγκεκριμένη σύμβαση. Χωρίς άρα την εντολή αυτή, ο πληρεξούσιος δεν έχει την εξουσία να ενεργήσει ως αντιπρόσωπος του πληρεξουσιοδοτούντος.

Κατά ταύτα, η πληρεξουσιοδότηση δεν ταυτίζεται με την εντολή²² ούτε την προϋποθέτει κι ούτε απαιτείται να συνοδεύεται από αυτήν και, γι' αυτό, αφενός μεν πληρεξουσιοδότηση εννοείται και χωρίς την ταυτόχρονη παροχή εντολής κι αφετέρου η παροχή εντολής δεν περιέχει κατ' ανάγκη και παροχή πληρεξουσιότητας²³. Διότι, η μεν πληρεξουσιοδότηση είναι αποκλειστικώς η δήλωση προς τον αντιπρόσωπο ή τον τρίτο ή και στους δύο, ότι ένα πρόσωπο φυσικό ή νομικό είναι (εκούσιος) αντιπρόσωπος του πληρεξουσιοδοτούντος²⁴ και συνεπώς είναι το μέσο με το οποίο εκτελείται η εντολή όταν αυτή αναφέρεται σε εκτέλεση σύμβασης²⁵, αντιθέτως, η εντολή του πληρεξουσιοδοτούντος προς τον εντολοδόχο/πληρεξούσιο, (που είναι πλήρως ανεξαρτητοποιημένη από την πληρεξουσιότητα, όπως και η τελευταία από την εντολή²⁶) είναι το κινούν αίτιο, δυνάμει του οποίου αιτίου και μόνον ο τελευταίος δικαιούται να προβεί στην κατάρτιση της δικαιοπραξίας για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου, υπό την έννοια ότι ο αντιπρόσωπος/πληρεξούσιος, πριν να καταστεί εντολοδόχος της συναφούς εντολής από τον αντιπροσωπευόμενο, δεν έχει εξουσία να δικαιοπρακτήσει για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου²⁷.

²² Ο **Σπυριδάκης**, (ανωτ., § 318α σελ. 784) θεωρεί ότι η εντολή αποτελεί τη βασική σχέση, στην οποία στηρίζεται η πληρεξουσιότητα. Πράγματι, η πληρεξουσιότητα, ως εξουσία αλλά και ως αυτοτελής πράξη, ευρίσκει έρεισμα στην μεταξύ αντιπροσώπου (πληρεξουσίου) αφενός και αντιπροσωπευομένου αφετέρου έννομη σχέση, από την οποία και προσδιορίζεται το περιεχόμενο της εξουσίας που παραχωρήθηκε στον πληρεξούσιο. Από αυτή την εσωτερική σχέση – προς διάκριση από την πληρεξουσιότητα, η οποία αφορά τους τρίτους – προκύπτουν ποια είναι τα απέναντι αλλήλων (αντιπροσώπου και αντιπροσωπευομένου) δικαιώματα και υποχρεώσεις και οι εντεύθεν γεννώμενες αξιώσεις. Παρόμοια εσωτερική σχέση, πηγάζουσα συνήθως από σύμβαση, μπορεί να είναι και η εντολή (Ομοίως και **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 974, σελ. 653-654. **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ., § 47 περιθ. αριθ. 13 σελ. 601. **Δωρής**, ανωτ., υπό τα άρθρα 216-217 περιθ. αριθ. 16 σελ. 373. **Παπαντωνίου**, ανωτ., σελ. 473-474). **Όμως, η εντολή αυτή, ως προϋφισταμένη της πληρεξουσιοδότησεως εσωτερική σχέση, δεν πρέπει να συγχέεται με την μεταγενέστερη εντολή, η οποία δίδεται στον πληρεξούσιο, προς ενεργοποίηση της οικείας εξουσίας που του παρεσχέθη με την πληρεξουσιοδότησή του.**

²³ **Δεληγιάννης**, ανωτ., § 6 σελ. 13. **Μπαλής**, ΓενΑ έκδ. 1961 § 114 σελ. 305. **Ζέπος**, Ειδικό ΕνοχΔ, § 15 Ι 2 σελ. 436. **Καράσης**, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου υπό το άρθρο 713 περιθ. αριθ. 5 σελ. 728. ΕφΑθ 1189/1975 ΝοΒ 23/521.

²⁴ **Απ. Γεωργιάδης**, ανωτ. § 47 στο κείμενο και στην υποσημ. αριθ. 1 σελ. 597.

²⁵ **Δεληγιάννης**, ανωτ. § 6 σελ. 13. ΕφΠειρ 278/1988 Ελλ-Δνη 31/1476.

²⁶ βλ. **Δωρή**, ανωτ., υπό τα άρθρα 216-217 περιθ. αριθ. 16 σελ. 373-374. **Δεληγιάννη**, Η κατάχρηση της πληρεξουσιότητας στο ελληνικό αστικό δίκαιο, Αρμ. 1977, § 1 σελ. 509.

²⁷ **Τσιριντάνης**, Εντολή, πληρεξουσιότης, εξουσιοδότησις, στον τιμητικό τόμο Αρείου Πάγου, σελ. 373 επ. **Δεληγιάννης**, Η πληρεξουσιότης εις το παρ' ημίν ισχύον ιδιωτικόν δίκαιον, § 6 σελ.

Επομένως, 1) πληρεξουσιοδότηση αφενός και εντολή αφετέρου, διαφέρουν και κατά περιεχόμενο : η πρώτη έχει ως περιεχόμενο αποκλειστικώς το ότι κάποιος χρίεται ως άμεσος αντιπρόσωπος άλλου αντιθέτως, το αποκλειστικό περιεχόμενο της δεύτερης συνίσταται ότι κάποιος εντέλλεται να διεξαγάγει ορισμένη υπόθεση του εντολέως/πληρεξουσιοδότη, η οποία οδηγεί σε κατάρτιση σύμβασης, γι' αυτό και είναι απαραίτητη η πληρεξουσιοδότηση αυτού (εντολοδόχου)²⁸ και 2) σε περίπτωση κατά την οποία ο αντιπροσωπευόμενος παράσχει στον πληρεξούσιο συγκεκριμένη εντολή να διεξαγάγει προς σύναψη δικαιοπραξίας, τότε και μόνον δικαιούται αυτός, ως αντιπρόσωπος του εντολοδόχου, να καταρτίσει την δικαιοπραξία αυτή, υποχρεούμενος όμως να εκτελέσει την εντολή, δηλαδή να καταρτίσει την δικαιοπραξία, σύμφωνα με το εκάστοτε περιεχόμενο της εντολής του τελευταίου (ΑΚ 717 εδάφ. α').

IV. ΝΟΕΙΤΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ;

Κατάχρηση γενικώς είναι η χρήση ενός δικαιώματος ή ενός πράγματος, κατά τρόπο που να ξεπερνά, αντιστοίχως, το νόμιμο ή το φυσιολογικό όριο²⁹⁻³⁰.

13. **Μπαλής**, ανωτ., § 114 σελ. 305-306. **Καράσης**, ανωτ., σελ. 728. **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 976 σελ. 654-655. **Δωρής**, ανωτ., υπό τα άρθρα 216-217 περιθ. αριθ. 16 σελ. 373-374 και περιθ. αριθ. 29 σελ. 378. **Καυκάς**, ΕνοχΔ, έκδ. 1974, υπο το άρθρο 713 § 4 υποσημ. αριθ. 4β σελ. 887.

²⁸ ΕφΠειρ 278/1988, ανωτ.

²⁹ **Μπαμπινιώτης**, Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας, (έκδ. 1998), στο λήμμα «Κατάχρηση», σελ. 869. **Σημαντήρας**, ανωτ., περιθ. αριθ. 300 σελ. 193 επ.

³⁰ Η θεωρία της καταχρήσεως δικαιώματος μπόρεσε να διατυπωθεί, μόνον εφ' όσον προηγουμένως συνέβη μια βαθιά μεταμόρφωση στις αντιλήψεις που αφορούσαν τα ατομικά δικαιώματα. Για μεγάλο χρονικό διάστημα θεωρούνταν ότι κάθε άτομο ήταν, κατά κάποιον τρόπο, το κέντρο ενός κλειστού πεδίου, μέσα στο οποίο ήταν απόλυτος άρχοντας και δικαιούνταν να ενεργεί κατά βούληση, με μόνη την επιφύλαξη ότι θα τηρεί τους νόμους και τους κανονισμούς. Με τις προϋποθέσεις αυτές, δεν ήταν δυνατό να νοηθεί κατάχρηση δικαιώματος από τον φορέα του. Η νέα αυτή έννοια εμφανίσθηκε όταν οι κοινωνικές σχέσεις εντατικοποιήθηκαν και άρχισαν πλέον να θεωρούνται κάτω από το πρίσμα της αλληλεξάρτησης και της αλληλεγγύης ανθρώπινων όντων. Μέχρι τότε, η ιδέα αυτή υπήρχε μόνο στους κόλπους υποδεέστερων, αλλά και των ισχυρά οργανωμένων ομάδων, όπως η κάστα και η gens' όταν όμως διέσπασε τα όρια των ομάδων αυτών, έγινε αποδεκτό ότι η χρήση ενός δικαιώματος, όσο απόλυτο κι αν είναι αυτό, δεν πρέπει να ασκείται με κακότητα. Ένα πρόσωπο δεν αρκεί να έχει ένα δικαίωμα για να επιτύχει δικαίωση' πρέπει επί πλέον να μην κάνει κακή χρήση του δικαιώματος που διαθέτει και το ζήτημα αυτό υπόκειται σε δικαστική κρίση [**H. Levy-Bruhl**, Κοινωνιολογία του δικαίου, (Στη σειρά Que sais-je ?, Εκδόσεις Ιωάν. Ζαχαρόπουλου, 1964, Μετάφραση στα ελληνικά Θεμ. Σάβα), Μέρος πρώτο, Κεφ. Β § III σελ. 81-82]. Βλ. και **Σημαντήρα**, ανωτ., περιθ. αριθ. 300 σελ. 193 « ... Όταν η έννομος τάξις αναγνωρίζει ένα

Πότε όμως υφίσταται (νοείται) κατάχρηση της πληρεξουσιοδοτήσεως ;

Κατά τη συναφή αρεοπαγίτική νομολογία, η άσκηση της πληρεξουσιότητας είναι καταχρηστική, όταν οι πράξεις που επιχείρησε – με βάση αυτήν – ο αντιπρόσωπος, εμπίπτουν μεν στα όρια της δοθείσας πληρεξουσιότητας, όμως είναι προφανώς αντίθετες προς τα συμφέροντα του αντιπροσωπευόμενου ή του σκοπού για τον οποίο δόθηκε αυτή, ώστε να προκύπτει ότι ο αντιπροσωπευόμενος ουδέποτε θα επιχειρούσε την πράξη³¹.

Και κατά τη νομική φιλολογία επί του ιδίου ζητηματος, ως καταχρηστικώς ασκουμένη θεωρείται η αντιπροσώπευση, η οποία κινείται μεν εντός των τυπικών ορίων της παρασχεθείσας πληρεξουσιότητας, αλλά ασκείται κατά τρόπο αντίθετο προς τα συμφέροντα του αντιπροσωπευόμενου ή προς τον σκοπό της αντιπροσωπευτικής εξουσίας, έτσι ώστε να προκύπτει ότι ουδέποτε θα επιχειρούσε τη δικαιοπραξία ο ίδιος ο αντιπροσωπευόμενος, εάν ενεργούσε προσωπικώς κι όχι δι' αντιπροσώπου³². Εν πάση περιπτώσει, υφίσταται κατάχρηση πληρεξουσιότητας, σε περίπτωση κατά την οποία αυτή ασκείται κατά τρόπο που αντιβαίνει στις επιταγές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών.

Είναι φανερό, ότι τόσο η νομολογία όσο και η νομική φιλολογία αντιλαμβάνονται την καταχρηστική άσκηση της πληρεξουσιότητας μόνο σε άμεση και καταλυτική σχέση με την εντολή που (τυχόν) τη συνοδεύει : η υπέρβαση των ορίων της εντολής που παρεσχέθη στον πληρεξούσιο/εντολοδόχο συνιστά κατάχρηση της πληρεξουσιότητας. Όμως, η αντίληψη αυτή δεν είναι κατά τη γνώμη μας, πειστική, διότι παραγνωρίζει το γεγονός ότι η πληρεξουσιότητα, όπως ο νόμος τη γνωρίζει (στο άρθρο 216 του ΑΚ) δεν είναι απαραίτητο να συνοδεύεται από εντολή, αφού όπως ήδη λέχθηκε ανωτέρω, χωρίς την εντολή του αντιπροσωπευόμενου ο πληρεξούσιος δεν έχει καμμία απολύτως εξουσία να ενεργήσει.

Κατά τη γνώμη μας, το εάν νοείται κατάχρηση της πληρεξουσιότητας, θα κριθεί ακριβώς από το κατά νόμο

δικαίωμα, επιλύει υπέρ του δικαιούχου την υφισταμένην μεταξύ αντιμαχομένων συμφερόντων αντίθεσιν ...».

³¹ ΑΠ 1532/2012 Ελλ-Δνη 54/729. ΑΠ 267/2000 Ελλ-Δνη 41/1373. ΑΠ 1609/1999 Ελλ-Δνη 41/434. ΑΠ 1150/1997 ΕΕΝ 66/145. ΑΠ 1797/1986 ΝοΒ 34/1074. ΕφΑθ 1309/1993 ΑρχΝομ 43/332.

³² **Δεληγιάννης**, ανωτ., § 61, σελ. 150. **Ο ίδιος**, Αρμ. ΛΑ, σελ. 509 επ. **Ασπογέρακας-Γρίβας**, ΓενΑ, § 92 σελ. 410. **Απ. Γεωργιάδης**, ΓενΑ, έκδ. 2002, § 47 περιθ. αριθ. 51 σελ. 614.

περιεχόμενο αυτής, υπό την έννοια ότι καταφάσκεται κατάχρησή της μόνον εάν, όπως είναι νομοθετημένη, μπορεί λογικώς να υπάρξει υπέρβαση των ορίων της. Λέχθηκε ανωτέρω, ότι κάποιος ορίζεται ως πληρεξούσιος άλλου, με μονομερή/απευθυντέα δήλωση του τελευταίου. Το περιεχόμενο συνεπώς της πληρεξουσιοδοτήσεως eo ipso δεν δίδει κανένα περιθώριο στον πληρεξούσιο να ενεργήσει και άρα να διαπράξει κατάχρηση αυτής, επειδή η κατάχρηση προϋποθέτει δράση εκτός ηθικών/συναλλακτικών ορίων³³ δράση όμως του αντιπροσώπου χωρίς εντολή του αντιπροσωπευομένου δεν νοείται κατά το νόμο, αφού όπως ήδη λέχθηκε ανωτέρω, η εντολή είναι το κινούν αίτιο της πληρεξουσιότητας : χωρίς την εντολή, ο πληρεξούσιος είναι πρόσωπο οιονεί βουβό, επειδή δεν δικαιούται να δικαιопρακτήσει για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου.

Συνεπώς, παρέπονται τα ακόλουθα :

1. Καταχρηστική άσκηση της πληρεξουσιότητας δεν νοείται.
2. Εάν ο αντιπρόσωπος ενεργήσει ως πληρεξούσιος μεν τινος, πλην άνευ εντολής του πληρεξουσιοδότη να καταρτίσει για λογαριασμό του σύμβαση ή μονομερή δικαιοπραξία, τότε θα εφαρμοσθούν οι ΑΚ 229 έως και 233 ΑΚ και άρα δεν παρίσταται χρεία καταφυγής στο μόρφωμα της καταχρηστικής ασκήσεως της πληρεξουσιότητας.
3. Εάν ο αντιπρόσωπος ενήργησε μεν εντός των ορίων της προς αντιπροσώπευση άλλου εξουσίας (δηλαδή δεν έδρασε άνευ πληρεξουσιότητας), πλην όμως συνηλλάγη κατά παράβαση του περιεχομένου της εντολής που του χορήγησε ο αντιπροσωπευόμενος/εντολεύς, τότε και πάλι δεν υφίσταται χρεία να καταφύγει τις στο μόρφωμα της καταχρηστικής ασκήσεως της εντολής. Στην περίπτωση αυτή, ο εντολεύς κατ' αρχήν δεν δικαιούται να μετακυλίσει τις συνέπειες της απιστίας του εντολοδόχου του στον αμέτοχο τρίτο³³ και εντεύθεν να θεωρεί πως η σύμβαση που καταρτίσθηκε για λογαριασμό του είναι άκυρη³⁴. Δικαιούται μόνον να στραφεί κατά του εντολοδόχου του, θεωρώντας ότι αυτός

³³ Βλ. Απ. Γεωργιάδη, ανωτ., § 47 περιθ. αριθ. 52 σελ. 614. Δεληγιάννη, Η κατάχρηση της πληρεξουσιότητας στο ελληνικό αστικό δίκαιο, Αρμ. 1977, § 1 σελ. 517, που όμως κάνουν λόγο, λανθασμένως (κατά τη γνώμη μου) για κατάχρηση πληρεξουσιότητας, ενώ πρόκειται για υπέρβαση των ορίων της εντολής που παρεσχέθη στον πληρεξούσιο.

³⁴ ΑΠ 34/2002 Ελλ-Δνη 43/755. Δωρής, ανωτ., υπό το άρθρο 211 περιθ. αριθ. 15 σελ. 351-352. Βλ. και την ΑΠ 99/2001 Ελλ-Δνη 42/730.

εκπλήρωσε πλημμελώς την εκ της εντολής υποχρέωσή του (παρεκκλίνοντας άνευ δικαιώματος από το περιεχόμενο της εντολής που του είχε χορηγηθεί) και να του ζητήσει να του αποκαταστήσει κάθε ζημία που υπέστη, από την εκτέλεση της (ισχυρής για τον αντισυμβληθέντα τρίτο) σύμβασης που κατήρτισε ο εντολοδόχος του, ως άμεσος αντιπρόσωπός του³⁵⁻³⁶.

Κατ' εξαίρεση όμως, εάν η παρέκκλιση των ορίων της εντολής, από μέρους του εντολοδόχου/πληρεξουσίου, έλαβε χώρα κατά συμπαιγνία με τον αντισυμβληθέντα, ήτοι εκ κοινού δόλου αμφοτέρων, τότε και μόνον ο αντιπροσωπευόμενος δικαιούται ν' αντιτάξει κατά του τρίτου το ανίσχυρο (την ακυρότητα) της δικαιοπραξίας, ακριβώς επειδή αυτή - υπό τις συνθήκες κατά τις οποίες καταρτίσθηκε - αντίκειται προδήλως στα (χρηστά) συναλλακτικά ήθη, με αποτέλεσμα να είναι άκυρη, κατά το άρθρο 178 του ΑΚ³⁷.

³⁵ **Δωρής**, ανωτ. υπό το άρθρο 211 περιθ. αριθ. 15 σελ. 352. Βλ. και **Καράση**, ανωτ. υπό το άρθρο 713 περιθ. αριθ. 17 και υπό το άρθρο 717 περιθ. αριθ. 5 σελ. 746.

Περί της «πλημμελούς εκπληρώσεως», τρίτου είδους της ανώμαλης εξέλιξης της ενοχής, πέραν των νομοθετημένων άλλων δύο ειδών της, καθώς και για τις έννομες συνέπειές της, βλ. ενδεικτικώς : **Γαζή**, στην ΕρμΑΚ, Εισαγ. άρθρ. 335-348 περιθ. αριθ. 65 και 66. **Ζέπο**, ΕνοχΔ, Γενικό μέρος, § 31. **Σταθόπουλο**, στον ΑΚ των Γεωργιάδη/Σταθόπουλου, Εισαγ. άρθρ. 335-348 περιθ. αριθ. 24 και 25.

³⁶ Το Ακυρωτικό, στην περίπτωση αυτή, έχει δεχθεί πως υφίσταται κατάχρηση της πληρεξουσιότητας (βλ. τις ΑΠ 99/2001 Ελλ-Δνη 42/730 και ΑΠ 1609/1999 Ελλ-Δνη 41/434). Δεν συμφωνούμε με την άποψη αυτή. Για τον λόγο ότι, για να υφίσταται εξ ορισμού κατάχρηση της πληρεξουσιότητας, θα πρέπει αυτή κατά νόμο να έχει περιεχόμενο τοιοῦτο, ώστε η παράβαση αυτού από τον πληρεξούσιο, να συνιστά κατάχρησή της. Αλλά, λέχθηκε ήδη ανωτέρω, ότι η πληρεξουσιότητα μοναδικό περιεχόμενο έχει την παροχή της εξουσίας στον πληρεξουσιοδότη από τον πληρεξουσιοδοτούντα να τον εκπροσωπήσει σε δικαιοπραξία, όταν του δώσει τοιαύτη εντολή. Επομένως, πριν μεν από την παροχή της εντολής αυτής, δεν νοείται κατάχρηση της πληρεξουσιότητας· μετά δε την παροχή της εντολής, δεν θα πρόκειται για κατάχρηση πληρεξουσιότητας, παρά για παράβαση των όρων της συγκεκριμένης εντολής από τον εντολοδόχο.

³⁷ **Δωρής**, ανωτ. **Σημαντήρας**, ανωτ. περιθ. αριθ. 948.

